

Sygn. akt VI GC 91/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marta Zalewska

Protokolant: sekr.sądowy Agnieszka Kozłowska

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2017 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: Syndyka Masy Upadłości (...) SA w upadłości likwidacyjnej w R.

przeciwko: (...) (...) Spółka z o.o. w K.

o zapłatę

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda Syndyka Masy Upadłości (...) SA w upadłości likwidacyjnej w R. na rzecz pozwanego (...) (...) Spółka z o.o. w K. kwotę 10.817zł (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VI GC 91/17

Uzasadnienie wyroku z dnia 13 czerwca 2017r.

Powód Syndyk M.U. (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w R. wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 451.250zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29.10.2014r., uzasadniając, iż pozwany zobowiązany jest uiścić resztę cenę z umowy sprzedaży tytułem zwrotu drugiej połowy kaucji gwarancyjnej, której wymagalność przypadła na 28.10.2014r. Wskazał, iż termin biegu przedawnienia tego roszczenia został przerwany w dniu 14.10.2016r. poprzez złożenie pozwu o zapłatę tej kwoty przed sądem polubownym: Sądem Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Odwoławczej w W.. Pozew ten został cofnięty bez zrzeczenia się roszczenia i z tego powodu postępowanie zostało umorzone.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. Przyznał wszystkie okoliczności faktyczne naprowadzone w uzasadnieniu pozwu. Zarzucił, iż złożenie pozwu przed sądem polubownym nie doprowadziło do przerwania biegu terminu przedawnienia z uwagi iż zgodnie z art. 147 p.u.i n. zapis na sąd polubowny dokonany przez upadłego utracił moc z dniem ogłoszenia upadłości, która to upadłość została ogłoszona w dniu 23.04.2014r. Pozew do sądu polubownego został złożony w dacie 14.10.2016r., a więc gdy zapis ten był już nieskuteczny. Ponadto skoro doszło do cofnięcia pozwu przed sądem polubownym, nie sposób uznać w rozumieniu art. 123 pkt 1 kpc, iż stanowiło to czynność podjętą bezpośrednio w celu dochodzenia swojego roszczenia. Pozew bowiem skutecznie cofnięty nie wywołał skutków prawnych w postaci przerwy biegu terminu przedawnienia.

W odpowiedzi (k. 258-259) powód podtrzymał swe stanowisko i m.in. powołując się na regulamin sądu polubownego wskazał, iż brak w nim odesłania do przepisów kpc.

Bezsporne w sprawie były wszystkie następujące okoliczności faktyczne:

Dnia 23.12.2002r. (...) S.A. (poprzednik prawny (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej) oraz (...) sp. z o. o. (poprzednik prawny pozwanego (...) sp. z o.o.) zawarły przedwstępną umowę sprzedaży prawa własności i użytkowania wieczystego nieruchomości. Dnia 27.10.2004r. strony zawarły przyrzeczoną umowę sprzedaży za cenę 30.073.100zł netto, w tym kwota 17.995.100zł miała być płatna przez pozwanego jako kupującego do wykonawcy robót budowlanych, polegających na rozbudowie budynków, urządzeń i infrastruktury na nieruchomościach objętych przedmiotem umowy. Kwota ta miała być zapłacona bezpośrednio wykonawcy. W umowie sprzedaży strony wszelkie spory wynikające z umowy poddały pod rozstrzygnięcie Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. zgodnie z regulaminem tego sądu. Dnia 30.12.2004r. dokonano podwyższenia wynagrodzenia wykonawcy do kwoty netto 18.105.000zł, dokonując stosownej zmiany w umowie sprzedaży. Wykonawcą robót była PW (...) sp. z o.o. , wobec którego pozwany zatrzymał kwotę 902.500zł tytułem kaucji gwarancyjnej . Połowa z tej kwoty została przez pozwanego wypłacona wykonawcy w dniu 18.03.2005r., a pozostała część winna być zwrócona po upływie okresu rękojmi za wady wykonanych robót budowlanych, który to termin przypadł na 28.10.2004r. W/w pozostała część kwoty tytułem wynagrodzenia została zasądzona prawomocnym wyrokiem SO w K. od strony umowy o roboty budowlane: (...) S.A. na rzecz wykonawcy. Skoro pozwany nie zapłacił na rzecz osoby trzeciej (pactum in favorem tertii), to jest zobowiązany do zapłaty na rzecz sprzedawcy, obecnie jego następcy prawnego reszty ceny z umowy sprzedaży.

Dnia 24.03.2014r. Sąd Rejonowy w R. ogłosił upadłość likwidacyjną następcy prawnego (...) S.A.: (...) S.A. - powoda. Syndyk masy upadłości dnia 14.10.2016r. złożył pozew o zapłatę kwoty objętej żądaniem pozwu przeciwko pozwanemu do Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W.. Postanowieniem z dnia 30.01.2017r. Sąd ten umorzył postępowanie z uwagi, iż pismem z dnia 12.01.2017r. strona powodowa cofnęła pozew na podstawie § 38 ust. 2 Regulaminu tego sądu. Orzeczenie to z dniem jego wydania było ostateczne. Po doręczeniu odpisu pozwu przez sąd polubowny pozwany podniósł zarzut braku właściwości tegoż sądu, przywołując przepis art. 147 p.u.i.n. W/w sąd polubowny w swoim Regulaminie w § 38 wskazał, iż Zespół Orzekający umarza postępowanie, jeżeli powód cofnął pozew, chyba że pozwany zgłosił sprzeciw, a zespół orzekający uznał, że pozwany ma uzasadniony interes w rozstrzygnięciu sporu. W § 32 tegoż regulaminu wskazano, iż powód może cofnąć pozew w każdym czasie, chyba że sprzeciwi się temu pozwany, a Zespół Orzekający uzna, że ma on uzasadniony interes w ostatecznym rozstrzygnięciu sporu. O niedopuszczalności cofnięcia Zespół Orzekający rozstrzyga postanowieniem. Zgodnie z § 26 ust.3 w razie nieuzupełnienia braków formalnych pozwu, bądź opłaty w wyznaczonym terminie pozew podlega zwrotowi. Zwrócony pozew nie wywołuje skutków prawnych. Zgodnie z § 24 wszczęcie postępowania arbitrażowego następuje przez wniesienie do Sadu Arbitrażowego pozwu.

Sąd oddalił wszystkie wnioski dowodowe stron na podstawie art. 229 i 230 kpc.

Sąd zważył, co następuje:

Powód wywiódł swoje roszczenie jako zapłata reszty ceny z umowy sprzedaży zawartej przez poprzedników prawnych stron w dniu 27.10.2004r. Termin płatności tej ceny przypadł na 28.10.2014r. Na podstawie art. 554 kc roszczenia z umowy sprzedaży przedawniają się z upływem lat dwóch, tak więc roszczenie to uległo przedawnieniu w dniu 28.10.2016r. Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznania spraw, albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia. Zgodnie z art. 147 p.u. i n. w brzmieniu obowiązującym na datę ogłoszenia upadłości powoda zapis na sąd polubowny dokonany przez upadłego traci moc z dniem ogłoszenia upadłości, a toczące się już postępowania ulegają umorzeniu. Tym samym w dacie wszczęcia postępowania przed Sądem Arbitrażowym, tj. 14.10.2016r. zapis na sąd polubowny, poczyniony w umowie sprzedaży, a odnoszący się do roszczenia objętego niniejszym pozwem był już bezskuteczny wobec utraty ex lege mocy tego zapisu poczynając od dnia 24.03.14r, co skutkowało, iż właściwym do rozstrzygnięcia sporu był wyłącznie sąd powszechny. Zgodnie z ugruntowanym poglądem doktryny, co potwierdził również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18.02.2005r. sygn. V CK 467/04 bieg terminu przedawnienia przerywa się poprzez wniesienie sprawy do sądu polubownego tylko w sytuacji, gdy zapis na sąd polubowny jest skuteczny (por. Wyrok SN III CRN 171/74) i oczywiście pod warunkiem, iż pozwany przed tym sądem przed wdaniem się w spór podniesie zarzut braku zapisu na sąd polubowny, co w niniejszej sprawie miało miejsce.

W konsekwencji sąd orzekający przyjął, iż nie doszło do przerwy biegu terminu przedawnienia. Nie zmienił tego fakt, iż przyczyną umorzenia postępowania przez sąd polubowny było cofnięcie pozwu przez powoda. Wbrew stanowisku pozwanego, cofnięcie pozwu przed sądem polubownym nie wywołuje analogicznego skutku, jak w przypadku cofnięcia pozwu przed sądem powszechnym (art. 203 § 2 kpc „Pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa”), bowiem sąd polubowny wedle zapisów art. 1154 kpc i następne nie stosuje przepisów kpc w swoim postępowaniu, chyba że regulamin tego sądu wprost odsyła do odpowiednich przepisów kpc. Innymi słowy, sąd polubowny stosuje procedurę wynikającą z własnego regulaminu. Z w/w Regulaminu Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. brakuje odesłania ogólnego do przepisów kpc, brak również wyraźnego zapisu co do skutków cofnięcia pozwu, w przeciwieństwie do wyraźnego wskazania takiego skutku w przypadku zwrotu pozwu. Brak podstaw, by sąd powszechny, dokonując wykładni zapisów Regulaminu, stanowiącego w istocie procedurę postępowania przed sądem polubownym, stosował wykładnię per analogiam do przepisów kpc, bądź też do przepisu regulaminu odnoszącego się do zwrotu pozwu na zasadzie „luki w prawie”. Wykładnia taka jest niedopuszczalna w przepisach procesowych, bowiem przepisy te regulują prawa i obowiązki „procesowe”, a w zakresie dolegliwości procesowych, ograniczających ich prawa, czy też powodujących obowiązki, zapisy procedury podlegają wykładni językowej i w sposób ścisły. Tym samym skoro sąd polubowny nie zapisał w swym regulaminie, iż cofnięcie pozwu nie wywołuje skutków prawnych w zakresie wytoczenia powództwa, oznacza to, iż co do zasady wniesienie pozwu przed sąd polubowny zgodnie z ważnym, skutecznym zapisem na ten, a następnie jego cofnięcie i w konsekwencji prawomocne umorzenie postępowania co do zasady wywołuje skutek prawa materialnego cywilnego wynikający z art. 123 § 1 pkt 1 kc w postaci przerwy biegu terminu przedawnienia roszczenia. Nie podziela sąd poglądu, iż skoro doszło do cofnięcia pozwu, to oznacza to, iż wniesienie pozwu nie było czynnością przedsiewziętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia, gdyż skuteczne wniesienie pozwu powoduje przerwę biegu terminu przedawnienia, a późniejsza czynność procesowa w postaci cofnięcia pozwu wywołuje skutek jedynie ex nunc wobec braku zapisu analogicznego, jak w art. 203 § 2 kpc. Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, roszczenie powoda mimo cofnięcia pozwu w postępowaniu arbitrażowym nie uległoby przedawnieniu zważywszy, iż w dacie 14.10.2016r. doszłoby do przerwania jego biegu, a bieg terminu przedawnienia rozpocząłby się na nowo w dniu następnym od daty wydania ostatecznego postanowienia arbitrażowego o umorzeniu na tej podstawie postępowania, tj. dnia 31.01.2017r. Skutek przerwy biegu przedawnienia nie wystąpił jednak w tej sprawie, gdyż w dacie wniesienia sprawy do sądu polubownego, sąd ten nie był właściwy do rozstrzygnięcia sporu, co wyżej sąd już uzasadnił.

Z tych względów sąd oddalił powództwo jako przedawnione na podstawie art. 554 kc, zważywszy iż pozew został wniesiony w dacie 6.04.2017r., a więc po upływie terminu przedawnienia, który przypadł na 28.10.2016r.

O kosztach procesu, na które złożyły się wynagrodzenie minimalne radcowskie według Rozporządzenia obowiązującego na datę wniesienia pozwu: 3.04.2017r. oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa: 17zł, sąd orzekł na podstawie art. 108 kpc w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc.